

Inleiding

Het eerste deel van dit jaarverslag gaat over de vereniging als geheel. Daarna volgen de verslagen van de werkgroepen. Er is geen afzonderlijk verslag van de werkgroep landschap en milieu. De activiteiten van deze werkgroep worden in nauwe samenhang met en voor een groot deel door het bestuur uitgevoerd. Verslaglegging hierover staat in de paragraaf "beleid in uitvoering".

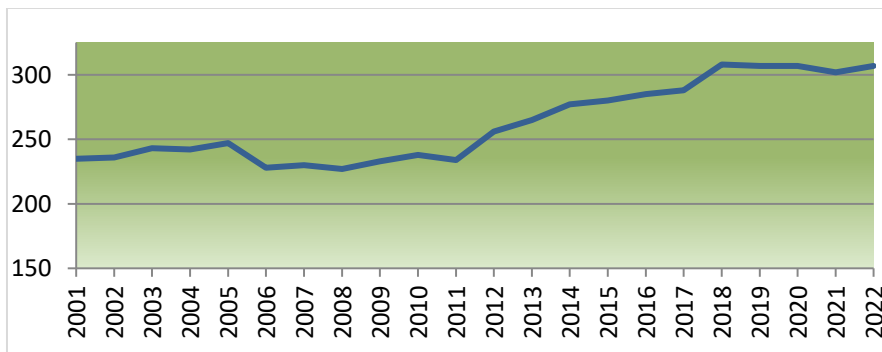
De gevolgen van het coronavirus hebben ook dit jaar invloed gehad op het functioneren van de vereniging. Veel activiteiten met grotere groepen zijn niet georganiseerd of afgelast, alleen kleinschalige activiteiten konden doorgaan.

Jaarvergadering

De uitgestelde jaarvergadering van 2020 is gecombineerd met de jaarvergadering van 2021. Deze dubbele jaarvergadering is gehouden op 8 november 2021. De opzet voor de jaarvergadering is iets aangepast aan voorgaande jaren. Er was geen programma na de pauze maar er was meer tijd voor het gesprek met de leden ingeruimd. In plaats van vragen om reacties op het jaarverslag hebben de voorzitter en werkgroep coördinatoren een korte presentatie gegeven over de uitgevoerde activiteiten. Dit leverde wat meer interactie op en gaf de werkgroepen gelegenheid zich te presenteren.

Ledenbestand

Op 31 december 2021 telde de vereniging 307 leden. In 2020 was dat 302 leden.

Grafiek met ledenaantallen op 31 december.

Bestuur

Het bestuur zorgt voor het dagelijks functioneren van de vereniging. Dit bestaat uit het voeren van intern en extern overleg, het voeren van de administratie en dergelijke. Samen met werkgroepleden heeft het bestuur ingespeeld op diverse actuele zaken. Deze zijn beschreven in de paragraaf "beleid in uitvoering".

Penningmeester Wim Lubbers is in het voorjaar van 2021 afgetreden. Het bestuur heeft Hans Overduin gevraagd en bereid gevonden om de financiële administratie van de vereniging te verzorgen. Hans is tijdens de jaarvergadering gekozen als bestuurslid en vervult inmiddels de rol van penningmeester.

Klaas Jan Beek bank officieel onthuld

In oktober werd het 'Bankje van Klaas Jan', vernoemd naar onze voormalig penningmeester, officieel in gebruik genomen. Dit gebeurde in de vliedertuin bij de Kinderboerderij in het bijzijn van zijn weduwe Herma Beek. Het werd een mooie middag al waren er natuurlijk gemengde gevoelens.

Groene Vrijwilligersprijs Ommen

Onze vereniging is door Natuur en Milieu Overijssel uitgekozen voor de Groene Vrijwilligersprijs van de gemeente Ommen.

Op 3 december kregen voorzitter Hein Kuijper en Arend Spijker uit handen van statenlid Luuk Folkerts en Leander Broere van Natuur en Milieu Overijssel deze prijs uitgereikt. Er waren meer organisaties in Ommen die vrijwilligersprijzen uitgereikt kregen, maar wij kregen de prijs voor de groenste vereniging.

De prijs is toegekend voor al het vrijwilligerswerk van de vereniging, maar in het bijzonder voor de inzet voor het Burgerinitiatief Ommersmars.

Beleid in uitvoering

Vanuit een proactieve houding hebben wij onze ideeën en wensen ingebracht in plannen en projecten van de overheden en particuliere organisaties. In bijlage 1 "samenwerking en overlegvormen" staat een

overzicht met de organisaties waarmee we geregeld samenwerken.

Programma Ruimte voor de Vecht

De Vecht valt stroomopwaarts van Ommen samen met het Natura 2000-gebied. Het is onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland. Het gebied heeft dus grote nationale en internationale natuurwaarden.

In het programma Ruimte voor de Vecht hebben de gezamenlijke overheden afgesproken de Vecht om te vormen tot een halfnatuurlijke laaglandrivier waarin natuurlijke processen weer volop mogelijkheden krijgen. Bij deze omvorming van de Vecht is gekozen voor een passende vaarrecreatie, zoals zopen en kano's. Vanuit de recreatie is er toenemende druk om de Vecht meer bevaarbaar te maken voor grotere recreatieboten. Met de al toegenomen vaarrecreatie veroorzaakt dit nu al negatieve effecten op (avi)fauna, waaronder verontrusting en verstoring van broedsels, op en bij de Vecht. We merken ook dat het vlieg- en nachtvissern toeneemt in delen van de Vecht waar verstoring vanwege de natuurwaarden niet wenselijk is.

Wij hebben diverse initiatieven genomen om deze ongewenste ontwikkeling tegen te gaan. De gesprekken met de Provincie en het Waterschap hebben nog niet tot het gewenste resultaat geleid. Maar we zijn nog in gesprek met hen.

Leo Oudejans en Johan Poffers zetten zich namens onze vereniging in om verstoring door het varen, vliegvissen etc. in de Vecht tegen te gaan. Op 27 oktober hebben beiden tijdens een bezoek van statenleden in het kader van Ruimte voor de Vecht onze zorgen over het vaarbeleid op de Vecht aan hen kenbaar gemaakt. Dit heeft geleid tot vragen aan Gedeputeerde Staten, die zich hier nu over buigen.

Bij het waterschap Vechtstromen hebben we, gezien de negatieve effecten op de natuurwaarden, onze bezwaren ingediend tegen het verlengen van de ontheffingen van het verbod op het wintervaren op de Vecht. Om dezelfde reden hebben wij bij dit waterschap ook een bezwaar ingediend tegen een drijvende recreatieve steiger in Beerze gelegen in het NNN en nabij Natura 2000-gebied. Het waterschap heeft ons uiteindelijk niet ontvankelijk verklaard omdat men ons niet als belanghebbende ziet. Wij hebben hier onze verontwaardiging over uitgesproken tegen het waterschap. We krijgen wel gelegenheid om een gesprek met het waterschap hierover aan te gaan.

Wij hebben bij het bevoegd gezag, de provincie Overijssel, een verzoek om handhaving tegen deze drijvende steiger ingediend. De provincie heeft besloten om niet te handhaven. We hebben wel bereikt dat de aanvrager van de keurontheffing een volgende keer beter moet onderbouwen dat natuurwaarden niet geschaad worden.

Tegen het positief weigeren van een vergunning Wet natuurbeheer door de provincie hebben we bezwaren ingediend. Dit heeft er in geresulteerd dat de provincie haar besluit heeft ingetrokken.

Biodiversiteit

We hebben een kaart aan de gemeente Ommen aangeboden met daarop onze ideeën voor ontwikkeling van meer biodiversiteit in de gemeente.

Uitnodigingskader Zonnevelden 2021-2025

In het concept beleidsdocument 'Uitnodigingskader Zonnevelden 2021-2025' geeft de gemeente Ommen aan hoe zij denkt om te gaan met initiatieven voor opwekking van zonne-energie.

Wij hebben onze zienswijze hierop in een reactie naar de gemeente gestuurd.

Wij pleiten voor meer duurzame energie, een juiste volgorde in de aanpak en op de juiste locaties. Wij vinden dat je eerst moet beginnen met de aanleg van zonnepanelen op daken van huizen, overheidsgebouwen, bedrijfsdaken, scholen en andere geschikte panden, geluidswallen langs wegen, langs spoorlijnen en op de vuilstortlocatie Bovenveld. Wij vinden dat zonnevelden niet op agrarische of natuurgronden thuishoren. De ruimte is schaars óók in Ommen. Agrarische gronden hebben we hard nodig voor de omschakeling naar een duurzame landbouw die de boer weer perspectief biedt en waarbij het landschap wordt hersteld, de biodiversiteit een impuls kan krijgen en de milieu- en klimaatoverlast van landbouw, maar ook van verkeer en industrie, worden beperkt.

Bomenbeleid Ommen

De kapvergunning voor de eik bij molen Den Oordt bracht nogal wat reuring in de Ommer samenleving. Het standpunt van onze vereniging heeft geleid tot het indienen van een bezwaarschrift. We merken in algemene zin dat bij diverse bouwplannen onvoldoende rekening wordt gehouden met inpassing van (monumentale) bomen. Wij gaan daarover in gesprek met de gemeente, met als doel om waar mogelijk de monumentale bomen te behouden. Dit is ook het geval bij het plan Kindplein West waarover we een zienswijze ingediend hebben.

Bosbeleid

Wij hebben het landelijk initiatief van natuuralert.nl ondersteund waarin het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit wordt opgeroepen te stoppen met de kaalkap van bossen.

In het rapport 'Ecologische effecten van vlaktekop op de kwaliteit van bosesystemen' is door wetenschappers onderbouwd dat kaalkap of vlaktekop onder anderen een nadelig effect hebben op de biodiversiteit in het bosesysteem.

Verkeersstructuur Ommen

Wij hebben gereageerd op het principebesluit van de gemeente over de verkeersstructuur van Ommen. Daarbij hebben we aandacht gevraagd voor de volgende punten:

- De te onderzoeken route tussen N341/N347 en de N348 doorkruist een zeer kwetsbaar natuur- en landschapsgebied.
- De aangegeven aansluiting Ommen Oost doorsnijdt het Nationaal-Natuur-Netwerk-gebied van het Ommerbos.
- De snelfietsroute Zwolle-Hardenberg is geprojecteerd in het Natura 2000-gebied Vecht-Beneden Regge. Wij pleiten voor een route ten noorden van de Coevorderweg zodat een logische en betere aansluiting wordt verkregen met de al bestaande fietsverbinding bij Arriën.

Onze aandachtspunten zijn door de voorzitter nog eens toegelicht tijdens een hoorzitting op 18 maart.

Erve Vechtdal

Erve Vechtdal is door Staatsbosbeheer uitgekozen als pilot voor natuur inclusieve landbouw, waar ecologie en economie hand in hand moeten gaan. Wij leveren een bijdrage aan de monitoring die door de Landbouw Universiteit Wageningen in het gebied wordt uitgevoerd. Hierdoor houden we zelf ook zicht op de doelstellingen om de biodiversiteit te vergroten daadwerkelijk worden gehaald.

We hebben onze zorgen over de toenemende drukte in het gebied.

Landgoed Junne

We hebben, op verzoek van de rentmeester van landgoed Junne, gereageerd op de concept-landgoedvisie Junne. Wij hebben daarbij positief gereageerd op de integrale aanpak in het plan. Maar we hebben ook gewaarschuwd dat teveel wordt uitgegaan van mogelijkheden om verlies van ecologisch en landschappelijke kapitaal te compenseren. Er kan geen sprake zijn van compenseren in geval de natuurwaarden zelf behouden moeten blijven. We hebben verder een groot aantal opmerkingen en adviezen gegeven en hebben gevraagd om in het Junnerbos natuurvolgend bosbeheer toe te passen.

Brug Junne

Er werd ook dit jaar door diverse partijen uitvoerig gesproken over de plannen om in Junne een brug voor zwaar verkeer te bouwen. Vanuit onze rol in de klankbordgroep vragen wij aandacht voor de gevolgen voor natuur en milieu. Wij wijzen nadrukkelijk op de stikstofproblematiek maar het lijkt er nog steeds op dat de overheden dit niet of onvoldoende meewegen.

Pilot bollenteelt in grondwaterbeschermingsgebieden

Wij hebben tezamen met acht verontruste burgers tijdens de raadscommissie van 20 mei onze grote bezorgdheid geuit tegen de pilot Bollenteelt in de twee grondwaterbeschermingsgebieden (drinkwatergebieden) te Witharen en de Hammerflie. We hebben ook brede steun gekregen voor onze standpunten via onze 'petitie bollenteelt' die door ruim 700 personen is ondertekend. Deze petitie hebben wij tijdens de raadscommissie overhandigd. In de gemeenteraadsvergadering van 3 juni stemde de raad onder voorwaarden toch in met de pilot. Een kleine 'winst' is wel dat is besloten om een driestappenplan te doorlopen, voordat de pilot daadwerkelijk van start mag gaan. Een deel van onze inspraakreacties is daarin terug te vinden. Elke stap zal geanalyseerd worden en vanzelfsprekend houden we de vinger aan de pols.

Inrichting N340 en N48 (Vechtdalverbinding)

We hebben een reactie gegeven op het concept Landschapsplan Vechtdalverbinding van de provincie Overijssel. Daarin is door ons onder meer het advies gegeven om bomen langs weerszijden van de N48 te planten voor een betere vleermuisgeleiding. Ook hebben we gepleit voor het planten van inheemse soorten als meidoorn en sleedoorn als geleiding voor fauna, als das en marterachtigen naar de aangelegde faunapassages.

Mede dankzij de inzet van onze vereniging komt er een ecoduct, voor een veilige oversteek voor grote en kleine dieren als reeën, dassen, marterachtigen en hagedissen bij de Vlierbelten te Varsen. Zo zijn natuurgebieden, die aan beide zijden van de N340 liggen, beter met elkaar verbonden. Wij vinden dit belangrijk omdat het ecoduct een kruispunt vormt van de ecologische verbinding Sallandse heuvelrug-Vecht-Reest-Hondsrug met de verbinding Weerribben-Vechtdal-Duitsland. Als zodanig levert het ecoduct een wezenlijke bijdrage aan de uitwisseling van fauna en flora van de natuurgebieden die een onderdeel uitmaken van het Natuur Netwerk Nederland (voormalig EHS).

Bijdrage verkiezingsprogramma's

Ter voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen hebben wij onze standpunten verzameld in een document en deze beschikbaar gesteld aan de politieke partijen in Ommen. Op deze manier willen we een bijdrage leveren aan de verkiezingsprogramma's van deze partijen met als doel de om natuur en milieu in Ommen te beschermen en versterken. We zijn daarbij vooral ook op de actuele thema's ingegaan zoals biodiversiteit en energietransitie.

Ommermars

Als vereniging participeren wij in de Stichting Burgerinitiatief Ommermars. De Stichting realiseert, samen met de Stichting Heidehof, Staatsbos-

beheer en gemeente Ommen de ideeën die door scholieren en burgers van Ommen zijn ontwikkeld.

Op zaterdag 11 september 2021 was de officiële ingebruikname van het gebied en start van de grondwerkzaamheden. Vertegenwoordigers van alle betrokken organisaties waren aanwezig om gezamenlijk letterlijk de schop in de grond te steken. De inrichting van de Ommermars is volop gaande. Medio 2022 hoopt men klaar te zijn.

(foto: Dook van Gils)

Overige activiteiten van het bestuur (soms in samenwerking met leden)

26 maart	Deelname aan Groenbezigfestival van Natuur en Milieu Overijssel.
26 mei	Deelname aan webinar Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen.
11 september	Vertegenwoordiging vereniging bij de officiële ingebruikname Ommermars.
3 december	Ontvangst Overijsselse vrijwilligersprijs.

Communicatie en PR

De vereniging maakt voor haar communicatie o.a. gebruik van de website, facebook, perspublicaties in de plaatselijke nieuwsbladen en natuurlijk ook via ons kwartaalblad Meander.

De vanwege corona in 2020 gestarte rubriek “fotovragen van leden” is voortgezet. Doel was en is nog steeds om leden actief te blijven betrekken bij de natuur en de vereniging, ook als we elkaar minder vaak kunnen ontmoeten.

Activiteiten

In de eerste helft van het jaar was het coronavirus opnieuw spelbreker. De activiteitencommissie, Ella Roelfs en Machteld Oudshoorn, zag zich genoodzaakt sommige activiteiten voor de tweede keer af te gelasten. In 2022 komt er een nieuwe herkansing voor deze activiteiten.

In de loop van het jaar ontstond er meer speelruimte om activiteiten te organiseren. Die uitvoering moest wel coronaproef zijn en dat betekende een extra uitdaging voor de activiteitencommissie en deelnemers.

Natuurcursus:

De activiteitencommissie heeft met veel enthousiasme de natuurcursus dit jaar voorbereid en georganiseerd. Tweeëntwintig deelnemers volgden de Natuurcursus, die door Arend Spijker, Hein Kuijper, Joop Verburg en Evert Ruiter werd gegeven.

Overzicht activiteiten:

25 juni	Lezing Parnassiaproject door Jan Hendriks.
26 juni	Excursie Parnassiaproject in het Hoge Broek (Raalterveld) door Jan Hendriks.
21 september	Lezing Vogels fotograferen met een verrassende bijvangst door Henk-Jan Bezemer.
7, 14 en 28 oktober; 2 en 6 november	Natuurcursus inclusief excursie met de volgende onderwerpen: <ul style="list-style-type: none">• Natuur in spagaat door Hein Kuijper;• Zoogdieren door Arend Spijker;• Insecten en hun relaties met planten door Joop Verburg;• Libellen door Evert Ruiter.
20 november	Speuren naar sporen met Arend Spijker.

Meer activiteiten van de vereniging zijn vermeld in de werkgroep-verslagen.

BIJLAGE 1: SAMENWERKING EN OVERLEGVORMEN

Voor het bereiken van onze doelstellingen werken we samen met andere partijen. Hierna volgt een opsomming van organisaties waarmee we relaties hebben.

- Kinderboerderij Ommen en Bijenvereniging
We maken als vereniging gebruik van de Kinderboerderij als locatie voor activiteiten en we zorgen voor de vlindertuin op het terrein in het Laar.
Naast onze eigen activiteiten denken we ook mee aan activiteiten van de Kinderboerderij die bij onze doelstellingen passen.
- Natuur en Milieu Overijssel
We werken samen met NMO en voeren daarvoor geregeld overleg over actuele natuur- en milieuzaken. Via het Groen Platform Vecht adviseren wij NMO in het ambtelijke en bestuurlijke traject van het integrale project Ruimte voor de Vecht. NMO faciliteert en adviseert ons bij het burgerinitiatief Ommermars.
- Groen Platform Vecht
We hebben zitting in dit platform en adviseren over de ontwikkelingen in het programma Ruimte voor de Vecht. Ons lid Leo Oudejans behartigt de belangen van natuur en milieu in de werkgroep “Varen” en in het project “Inrichting halfnatuurlijke Vecht traject Hardenberg-Ommen”.
- Nederlands-Duitse samenwerking
Namens het Groen Platform Vecht heeft ons overleg met vertegenwoordigers van verschillende Duitse overheden geleid tot een grensoverschrijdend project, waarbij Europese subsidie is ontvangen. Doel van dit project is om de mogelijkheden van onze visie Rust en Drukke in het Duitse Vechtgebied geïmplementeerd te krijgen. Wij nemen in een adviserende rol deel aan de gevormde Duits-Nederlandse projectgroep, die een en ander onderzoekt.
- Burgerinitiatief Ommermars
Onze vereniging wordt door een bestuurslid vertegenwoordigd in de Stichting Burgerinitiatief Ommermars. In dit kader wordt ook veel overlegd met de diverse partners Stichting Heidehof, Staatsbosbeheer, Gemeente Ommen, Waterschap Vechtstromen, Natuur en Milieu Overijssel en Provincie Overijssel.
- Gemeente Ommen
We hebben periodiek bestuurlijk overleg met gemeente Ommen over beleid en bestuurlijk relevante zaken op het gebied van natuur, milieu en ruimtelijke ordening.

- Natuurmonumenten
Diverse overleggen en adviezen over beheerzaken van hun natuurgebieden.
- Landgoed Junne
Wij hebben een goed contact met de rentmeester van Landgoed Junne over beheerzaken van hun bos- en natuurgebieden.
- Landschap Overijssel
Diverse overleggen over beheerzaken van natuurgebieden en burgerinitiatief Ommermars.
- Staatsbosbeheer
Diverse overleggen over actuele natuur- en beheerzaken. Afstemming met betrekking tot zaken in het project Ruimte voor de Vecht.
- Stichting Heidehof
In het project Burgerinitiatief Ommermars is Stichting Heidehof eigenaar van het noordelijk deel. In dat kader worden overleggen gevoerd over de samenwerkingsvorm en beheer en inrichting van dit gebied.
- Landgoed Den Woesten Heide
Advisering over beheer en natuurontwikkeling en uitvoering landschapsonderhoud Varsenerveld.
- Stichting Das&Vecht
Afstemming over beschermingsmaatregelen voor marterachtigen en over faunapassages.
- Groei en bloei afdeling Ommen
Uitwisseling activiteitenprogramma's.
- De Koppel – Hardenberg
Verkenning vindt plaats over nauwere samenwerking op het gebied van voorlichting en educatie. Ook stemmen we af over natuur- en milieuzaken die het Vechtgebied betreffen.
- KNNV afdeling Zwolle e.o.
Via het Groen Platform Vecht vindt afstemming met KNNV plaats over Vechtzaken.
- Vrienden van Dalfsen
Via het Groen Platform Vecht vindt met de Vrienden afstemming plaats over Vechtzaken.

Bijeenkomsten

De vogelwerkgroep is in 2021 slechts één keer bijeen geweest; als gevolg van de coronamaatregelen was het niet mogelijk meer bijeenkomsten te houden.

Watervogeltellingen

Alle watervogeltellingen van januari, februari, maart, oktober, november en december zijn goed verlopen. In de maanden april en september tellen wij niet omdat door de vele recreatie (wandelaars, al dan niet met loslopende honden, fietsers, vissers, bootjes) een vertekend beeld zou ontstaan. Uit de resultaten van de tellingen die wij in de loop der jaren hebben gehouden blijkt dat de recreatiedruk erg hoog is.

Nestkastjes

Niet alle gegevens zijn ingeleverd en de verslaglegging is nog niet in orde. In 2022 zullen wij hier meer aandacht aan geven.

Huiszwaluwen en Gierzwaluwen

De Huiszwaluwen worden niet meer geteld in Ommen, door dakrenovaties is de populatie in de Zeeliedenbuurt verdwenen. De Gierzwaluwen broedden in de dezelfde kolonies als voorgaande jaren, o.a. voor het tweede jaar op rij in de ingemetselde nestblokken in het voormalige Rabo-pand aan de Bouwstraat.

Raven

Raven hebben weer in Junne gebroed, er zijn vijf jongen geringd. In Vilsteren is het nest uit de boom gewaaid, er zijn geen jongen groot geworden. Het Vogeltrekstation heeft twee terugmeldingen doorgegeven van in Junne geringde jongen:

- op 15 november 2021 werd een jong, dat was geringd op 15 april 2021, waargenomen op de Terletse Heide;
- op 23 oktober 2021 werd een jong, dat was geringd op 21 april 2020, waargenomen op de vuilstort in Barneveld.

Ooievaars

Door de coronamaatregelen konden slechts zes nesten bezocht worden, er werden dertien jongen geringd. Eén van de ooievaarsnesten in Archemermaten is in de winter 2020/2021 omgewaaid, het paartje Ooievaars bouwde een nieuw nest hoog in een Zwarte els in het gebied.

Uilen

Bosuilen: Bosuilpaartjes bezetten zeven kasten, in totaal werden tweeëntwintig jongen geringd. Opmerkelijk was een broedgeval in een boomholte, evenals in 2021, en een broedgeval in een kerkuilkast op de zolder van Huize Het Laer.

Kerkuilen: in tweeëndertig kasten zijn honderdvierendertig jongen groot geworden en geringd. Het was een goed jaar voor de Kerkuilen, de legsels waren groter dan in 2020.

Steenuilen: steenuilpaartjes bezetten tweeëntwintig kasten, er zijn eenentachtig jongen groot geworden en geringd.

Oehoe: in één nest zijn drie jongen groot geworden en geringd; ook werd een territorium vastgesteld maar werd geen nest gevonden, mogelijk zijn de uilen niet tot broeden gekomen.

Roofvogels

De Rode Wouw heeft op twee plaatsen gebroed, één horst is uitgewaaid en het broedsel is mislukt. De jongen van het andere nest zijn geringd door Stef van Rijn.

Op een horst van de Havik zijn vier jongen groot geworden, deze zijn geringd.

Op een horst van de Buizerd zijn twee jongen groot geworden en geringd. In onze gemeente zijn meer nesten van de Buizerd, deze zijn niet gemeld. De Wespendif broedde weer op de Lemelerberg, er werd één jong geringd.

Op een horst van de Sperwer zijn vier jongen groot geworden, deze zijn geringd.

Torenavalken hebben in vijf nestkasten gebroed, in totaal werden tweeëntwintig jongen geringd.

Nachtzwaluwen

Voor het twintigste jaar op rij werden de nachtzwaluwen geteld op de Lemeler- en Archemerberg. Er zijn achtenveertig territoria vastgesteld, zes meer dan in 2020. Met de uitbreiding van het heideareaal tot 482,8 ha. en de boskap is de broedhabitat op de Lemeler- en Archemerberg vergroot. Het lijkt erop dat de nachtzwaluw hiervan ook in 2021 geprofiteerd heeft.

Klapekster

In februari werd de Klapekstertelling gehouden, op het Junner koeland werd één Klapekster waargenomen, evenals op de Archemerberg en in het Beerzerveld.

Slaaplaatsstelling Grote zilverreigers en Aalscholvers

In februari was de slaapplaats door hoog water niet bereikbaar en werd er niet geteld.

Oeverwaluwen

In de kunstmatige oeverwaluwwand in Hancate werden zesendertig nestpijpen bezet, in een oever van de Regge hebben vijf paartjes gebroed. Hoeveel jongen in totaal zijn uitgevlogen is niet bekend. Er zijn geen vogels afgevangen omdat er niet geringd kon worden door de coronamaatregelen.

Landschap Overijssel/Natuurmonumenten

De Lammetjesdag van Landschap Overijssel is ook dit jaar niet gehouden. Het ringen van de Ooievaars kon ook niet door gaan. Voor Natuurmonumenten zijn ook activiteiten vervallen.

Landgoed Junne

De inventarisatie van de roofvogels op Landgoed Junne heeft tot nu toe het volgende resultaat opgeleverd: één paar Rode wouw, twee paar Buizerds, één paar Sperwers, één paar Raven.

Landelijke en provinciale bijeenkomsten

Alle bijeenkomsten zijn afgelast en deze hebben we dus niet kunnen bezoeken.

JAARVERSLAG 2021 ZOOGDIERENWERKGROEP

Algemeen

In verband met corona zijn er dit jaar niet zoveel activiteiten geweest. Natuurlijk zijn er wel individuele inventarisaties gedaan maar als groep was dat minimaal.

Ook dit jaar doen we weer een oproep, iedereen die het leuk vindt om onze zoogdierwerkgroep te komen versterken is welkom. We zijn nog steeds op zoek naar (meer) leden.

Als je mee wilt helpen met de inventarisaties van bijvoorbeeld dassen en het monitoren daarvan, welkom! Ook mensen die interesse hebben om kleine marterachtigen te inventariseren, of otters en boommarters, geef het even aan mij door. Kortom, wie het leuk lijkt om wat aan zoogdieronderzoek te doen, kan zich bij ons melden.....

Activiteiten

Als zoogdierwerkgroep werken we samen met andere zoogdierliefhebbers en clubs buiten onze vereniging. Zo werken we erg nauw samen met o.a. stichting 'Das&Vecht'. Deze stichting doet niet alleen onderzoek naar dassen, maar ook naar otters, boommarters en alle andere marterachtigen.

Ecoduct Vlierbelten

Het ecoduct Vlierbelten over de vernieuwde N340 in Varsen is bijna klaar. Het wordt een prachtige voorziening! In het Vechtdal kunnen hier straks kleine en grote beesten weer veilig migreren van zuid naar noord en vice versa. De eigenaar van de het aanliggende landgoed "Den Woesten Heide", meldde ook al de eerste sporen die hij had gevonden, helaas niet van beesten maar van crossmotoren! Voor insecten en andere dieren, is het erg belangrijk dat er de juiste beplanting komt, inlandse soorten zijn daarbij cruciaal. Maar ook om te voorkomen dat er bv ATB-ers en/of crossmotoren illegaal gebruik maken van deze oversteek voor dieren, is het slim om struiken met scherpe stekels, zoals hulst, gaspeldoorn, slee- en meidoorn aan te planten. Daardoor zorg je voor een optimaal gebruik van deze faunaoversteek door soorten waarvoor het is gemaakt. Ook zal er in de omgeving en op het ecoduct zelf voldoende rust gecreëerd moeten worden!

Ecoduct Vlierbelten in aanbouw

Verdere fauna voorzieningen N340

Onder de vernieuwde N340 heeft de provincie, als beheerder van de weg, in overleg met ons op meerdere 'bekende oversteekplaatsen', van bv dassen en andere marterachtigen, kleine faunapassages aangelegd. Dit zijn duikers van rond ca 40 cm, die onder de weg liggen. Wel zullen er als begeleiding langs de weg nog wel meer rasters geplaatst moeten worden, zodat deze dieren naar deze faunaduikers geleid worden. Als werkgroep houden we de vinger aan de pols zodat deze passages ook optimaal gebruikt gaan worden.

Dassen

Ondanks dat er ook nog wel wat zorgen zijn omtrent verstoring etc. van dassen(burchten), gaat het in zijn algemeenheid goed met de totale dassenpopulatie in ons werkgebied. In totaal monitoren wij momenteel ca 75 hoofdburchten in het Vechtdal.

Otters

Otters hebben een groot leefgebied. Door het enorme dispersievermogen van otters werden er ook dit jaar weer relatief veel dieren doodgereden.

Op een paar cruciale oversteekplekken zijn er al meerdere keren otters gesneuveld.

Gelukkig heeft de provincie en ook het waterschap Vechtstromen op o.a. ons verzoek een aantal bekende knelpunten verbeterd door goede onderdoorgangen te maken en otterwerende rasters te plaatsen. Helaas is er toch ook dit jaar weer een lacterend ottervrouwtje doodgereden. Van één hebben we gelukkig de jongen kunnen opsporen. Die zijn ondergebracht bij de otteropvang 'de RietNymf' bij Ossenzijl, waar ze een aantal maanden zullen verblijven en als ze zelfstandig zijn, t.z.t. weer uitgezet zullen worden.

Helaas zijn er in Overijssel in 2021 ca 22 otters dood gereden.

Faunapassages, speciaal voor otters

Jonge otter opgevangen

Wasbeerhond en wasbeer

Beide soorten, zowel wasbeer als de wasbeerhond (ook wel marterhond genoemd) zijn exoten. Steeds vaker komen er ook meldingen hier uit onze omgeving van een wasbeerhond of wasbeer. In 2021 hebben wij meegedaan met een onderzoek naar met name de wasbeerhond. Zo zijn er bij (oude, niet meer in gebruik zijnde) dassenburchten, cameravallen geplaatst om te kijken of ze daar ook te zien waren. Het is namelijk bekend dat wasbeerhonden graag gebruik maken van oude dassenburchten. Ook nu hebben we nog op een paar plaatsen camera's staan. Tot nu toe zijn er nog geen wasbeerhonden op de camera's signaleerd.

Vleermuizen

Een vaste groep van onze zoogdierwerkgroep werkt mee met een vleermuisonderzoek op en rond landgoed Eerde. Dit is een langlopend vleermuisonderzoek waarbij ruim 200 vleermuiskasten worden gemonitord. Dit is een onderzoek van Theo Douma en Daniel Tuitert, twee provinciale vleermuisonderzoekers waarmee wij al jaren samenwerken.

Ook dit jaar stond het vleermuisenonderzoek op landgoed Eerde helaas weer op een laag pitje. Hieronder het verslag van de coördinator, Ella Roelfs.

Arend Spijker

Vleermuizen jaarverslag 2021

Helaas was ook 2021 een corona jaar, dus konden we maar 1 keer vleermuizen monitoren en dit was in de maand augustus toen de maatregelen tijdelijk waren versoepeld.

Wij telden deze keer totaal:

22 Rosse vleermuizen.

92 Franjestaarten.

3 Gewone dwergvleermuizen.

Eén van de laatstgenoemde Gewone dwergvleermuizen zat moederziel alleen in een kraamkast welke werd gecontroleerd door Gijs en Sharon. Omdat deze Gewone dwerg zich niet wilde blootgeven was het erg moeilijk om aan te tonen of dit werkelijk een Gewone of een Ruige dwerg was. Daarom gingen we na afloop van de totale telling van die dag, met ons allen naar deze kraamkast locatie.

Vleermuisenexpert Theo Douma was nu in de gelegenheid het vleermuisje uit de kast te halen om het van dichtbij te kunnen onderzoeken. Daarbij lette Theo vooral op de vleugels.

We maakten foto's van de vleugels terwijl we met een zaklamp het vleugeltje aan de onderkant beschijnen.

Waarschuwing!

PAK ZELF NOOIT een vleermuis: Theo is vleermuizenexpert dus een kenner bij uitstek en uiteraard gevaccineerd tegen rabiës.

- Het gebeurt dat mensen een vleermuis vinden in de tuin of zelfs in huis. Wat moet je dan best doen? Kort gezegd, als het dier gezond lijkt laat het dan met rust. Vliegt het in huis, zet dan een raam open. Lig het dier op de grond, zet ze dan op een muur zodat ze kan wegvliegen. Gebruik wel handschoenen en een doek, ze hebben maar kleine tandjes maar ze kunnen wel bijten en dit is gevaarlijk! Je kunt rabiës = hondsdolheid oplopen.
- Het rabiës virus wordt overgebracht door een beet, krab of lik van een besmet dier. Via wondjes in de huid of de slijmvliezen (ogen, mond) dringt het virus het lichaam binnen. Eenmaal in het zenuwstelsel doorgedrongen, zal het virus hondsdolheid veroorzaken en is geen genezing meer mogelijk. Het is nl. een dodelijke ziekte.

Aangezien er meerdere kasten stuk waren en soms helemaal verdwenen, heeft Gerrit Houtschild samen met Marcel Meenhuis van Natuurmonumenten in 2021 nog meerdere kasten geplaatst, verhangen of gerepareerd.

Vleermuizenwerkgroep: Theo Douma, Daniël Tuitert, Gerrit Houtschild, Machteld Oudshoorn, Sharon Boekhout, Petra Otte, Arend Spijker, Gijs Bouwmeester, Hans Hoekman, Henk Steen, Karl van Dorsten, Joost de Haas en Ella Roelfs-Rijzebol.

Ergens tussen Ommen en Witharen ligt nog een klein stukje natte heide. Het is een restantje van wat ooit een uitgestrekt heide en veengebied is geweest ten noorden van Ommen.

Heide is een halfnatuurlijk landschap en zal zonder beheer dicht groeien tot bos. Vroeger werd hier de heide in stand gehouden door grazende schapen, maaien en plaggen. Door veranderde landbouwmethodes gebeurt dat nu niet meer. Het Varsenerveld bleef nog lang heide doordat er tot begin jaren 80 nog een schaapskudde werd gehouden en er nog turf werd gestoken.

In 1997 is de Plantenwerkgroep in dit gebied aan het werk gegaan. Het terrein was toen in handen van de gemeente. De huidige eigenaar is de heer Wim van der Heide, eigenaar van Landgoed Den Woesten Heide.

En nog steeds werken we een aantal keren per jaar met veel plezier in het Varsenerveld.

Maaien en hooien in het Varsenerveld.

Voor wij op zaterdag aan het werk gaan maaien we, in samenwerking met SBB, een deel van het heideveld. Helemaal geweldig, want nu kunnen wij onze hooiwerkzaamheden doen zonder motorgeronk. Aan de waterkant wordt met de hand gemaaid en alle maaisel wordt op rillen gelegd.

Tijdens het maaien op 29 september regende het pijpenstelen maar dat mocht de pret niet drukken....

Als we op 2 oktober aan het hooien gaan, schijnt de zon. Iedereen is blij elkaar weer te zien. Door het coronavirus kon de Landelijke Natuurwerkdag vorig jaar niet doorgaan. We hadden elkaar daardoor al heel lang niet meer gezien.

De werkzaamheden bestaan uit het bijeen harken van het maaisel en het afvoeren ervan. Door het maaisel af te voeren verschrail je de grond. Dat

geeft mogelijkheden voor veel plantensoorten die bij een groter voedselaanbod verdrongen zouden worden door b.v. pijpenstrootje , pitrus, berken, dennen en wilgen.

De tijd die we in het Varsenerveld doorbrengen wordt niet alleen besteed aan harken. Alles wat boven onze hoofden vliegt en voor onze voeten beweegt heeft onze aandacht. Gelukkig hebben we veel deskundigheid binnen onze werkgroep.

6 November, Landelijke Natuurwerkdag.

Bijna 1700 vrijwilligers aan het werk in Nederland, een record aantal schrijft Landschap Overijssel. Erg leuk dat we dit jaar een paar zeer jonge mensen “aan het werk” hadden. Verveeld hebben ze zich geen moment. De kinderen hadden hun ouders meegenomen. En ook werknemers van Landschap Overijssel gaven acte de présence. Deze ochtend hebben we dennen-opslag verwijderd. Het is geen zwaar werk, het is een handigheidje: voet erop, schop erin en klaar.

Vele handen maken licht werk.

Ook dit jaar kwam de prachtige **Wolverlei** . *Arnica montana* weer tot bloei in het Varsenerveld. Zie voor een uitgebreide beschrijving het jaarverslag van 2020

Dit jaar had een groepje **Gevlekte orchissen** blijkbaar besloten om heel dicht bij elkaar tot bloei te komen. Het was een prachtig gezicht

Het aanzicht van boven was zo mogelijk nog mooier.

Rode lijstsoorten Varsenerveld 2021

(vetgedrukt = Europese Habitatrictlijn)
(*cursief 2021 niet aangetroffen*)

Moeraswolfsklauw

Bruine snavelbies

Witte snavelbies

Veenbies

Stijve ogentroost

Hondsviooltje

valkruid

Heidekartelblad

Moeraskartelblad

Welriekende nachtorchis

Liggende vleugeltjesbloem

Sierlijke vetmuur

Blauwe knoop

klokjesgentiaan

Vlottende bies

witte waterranonkel

Wateraardbei

Moerassmele

Addertong

echte guldenroede

bleekgele droogbloem

Ronde zonnedauw

Kleine zonnedauw

Stijve moerasweegbree

Lavendelheide

Kleine veenbes

Kleine valeriaan

Vetblad

kussentjesveenmos

klein warkruid

Dwergvlas

Canadees hertshooi

Moerashertshooi

Pilvaren

Gevlekte orchis

Bevertjes

Grondster

Beenbreek

Stekelbrem

Spaanse Ruiter

lycopodiella inundata

Rhynchospora fusca

Rhynchospora alba

Trichophorum cespitosum

Euprasia stricta

viola canina

arnica montana (ingezaaid
2019 en nu 7 bloeiend)

Pedicularis sylvatica

Pedicularis palustris

platanthera bifolia

polygala serpyllifolia

sagina nodosa

Succisa pratensis

gentiana pneumonanthe

eleogiton Fluitans

ranunculus ololeucos (vegetatief 3 ex)

potentilla palustris

deschampsia setacea

ophioglossum viride

Solidago virgaurea

gnaphalium luteo-album

Drosea intermedia

Drosera rotundifolia

Echinodurus ranunculooides

Andromeda polifolia

Oxycoccus palustris

valeriana dioica

pinguicula vulgaris

Sphagnum Compactum

Cuscuta epithymum

Radiola linoides

Hypericum canadense

Hypericum elodes

Pilularia globulifera

Dactylorhiza maculata

Briza media

illecebrum verticillatum

Narthecium ossifragum

Genista anglica

Cirsium dissectum

Vlindertuin het Laar.

Op 23 maart hebben we met een groepje trouwe helpers de vlindertuin weer lente-klaar gemaakt. Inmiddels zijn de inheemse struikjes goed aangeslagen en beginnen al wat groter te groeien. Daardoor krijgt de tuin een wat meer besloten karakter.

Er is bij de aanleg in 2017/2018 bewust gekozen om geen verharding aan te brengen, maar het gras kort te maaien en het maaisel af te voeren. Dat werkt prima.

De begaanbaarheid is prima en in het gras komen inmiddels ook al veel bloemen tot ontwikkeling.

Er moet alleen wel een aantal keer per jaar gemaaid worden maar dat neemt Adriaan van Reeuwijk trouw voor z'n rekening. Bedankt Adriaan.

Dagpauwoog.

Dit jaar heeft er ook een pauw in de tuin gebroed.

Deze Distelvlinder heeft na z'n lange trektocht uit Zuid Europa of Noord Afrika de lavendel in de vlindertuin gevonden en geniet van de heerlijke nectar.

Vlindertuin-vrijwilliger Jan de Lange heeft het bordje op de herdenkingsbank vakkundig geplaatst.

Inzaai en aanplant Stroomdalflora langs de Vechtkade

Langs de Vecht komt van oudsher een heel specifieke flora voor met als vaandeldrager de Steenanjer. Hier ter plaatse ook wel liefkozend Vechtdalanjer genoemd.

(het Vechtdal logo)

Door allerlei redenen is deze specifieke flora zeldzaam geworden.

Steevanjer (roze) en geel walstro

Met de aanleg van de appartementen aan de Vechtkade is een groenstrook langs de Vecht ontstaan die goede kansen biedt voor de herontwikkeling van deze prachtige stroomdalflora.

Daarom is contact gezocht met de gemeente Ommen (eigenaar van de grond), de bewonersvereniging van de Vechtkade en stichting NL bloeit, een organisatie die veel ervaring heeft met inzaai van inheemse flora.

Samen met onze vereniging is er een plan ontwikkeld om die specifieke flora te herintroduceren. Op 30 november was het zover. Gezamenlijk hebben we

een dag stevig doorgewerkt om zaaibedden te maken en vervolgens diverse inheemse plantensoorten te zaaien en te planten. Nu is het grote wachten begonnen. Hoe gaat het zich dit voorjaar /zomer ontwikkelen?

Stroomdalflora in april met o.a. Akkerhoornbloem (wit) Gewone reigersbek (roze).

Een kleurenfestijn van steenanjer en grote tijm in juni/juli.

An de schöppe.... (Ommens voor : de handen uit de mouwen..)

Zaaibedden maken door de toplaag af te pluggen.

Bezuinigingen op bieb en welzijnswerk blijven staan

De besparingen op de bestaande bestanden van de gemeente Ommen zijn nu vastgesteld. Het gaat om een bedrag van 1,2 miljoen euro. Dit bedrag wordt gebruikt voor de realisatie van de bestaande bestanden van de gemeente Ommen. Het gaat om een bedrag van 1,2 miljoen euro. Dit bedrag wordt gebruikt voor de realisatie van de bestaande bestanden van de gemeente Ommen.

Bewoners appartementen Vechtkade in Ommen in actie voor de natuur

Planten voor saamhorigheid en biodiversiteit langs Vecht

Bewoners van de Vechtkade in Ommen hebben volgend voorjaar de bloemetjes buiten. Waar vroeger het verkeer op de N34 langs raasde, zijn gisteren inheemse planten gezaaid en gepoot.

Waar de Kringer

Als meer bewoners in bewoner van deze nieuwe appartementen en een honderden in de grond. In het gebied staat het bij deze act. Handleden inheemse planten gaan de grond in en het is handledendzaam zaaien worden verspreid over de zaaielides. Dit is gedaan voor de vele bewoners van de Vechtkade in een investering in de toekomst.

Vanaf hier stakke langs de Vecht kunnen zij gaan genieten van de bloemetten die vanaf hier te zien en te ruiken zal zijn. Ook wandelaars kunnen meegenieten. „In het is niet alleen goed voor de biodiversiteit, maar ook voor het saamhorigheidsgevoel“, zegt Annet Spikkers die ook zijn handen laat wapperen. Hier reed het verkeer toen de N34 nog dwars door de stad ging. Nu zijn de hondrosen, maar ook andere onder het fuifkruid, de bekende Vechtkaljaner de fauna die hier de stad overnemen.

Kstijd
Mariëke Kotelesaar en Arjan Verhout van N1. Bloei begeleiden deze actie in levers de zaaielen en zaaien. Het thun taak om Nederland weer in het te zetten. Zij kwamen in con-

tact met Henk Ruiter van Natuur en Adriaan De Vechtkreek. „We liepen heen tegen het lijf, letterlijk. Hij opende om met deze actie te starten. We werken uitstekend inheemse plaatsorten, want die zijn al sinds de iustijd hier. Insecten hebben zich

Insecten hebben zich aangepast aan de bloeitijd
- Mariëke Kotelesaar

aangepast aan de bloeitijd“, vertelt Kotelesaar. Insecten zijn onmisbaar en dus heeft de gemeente Ommen deze actie gefinancierd. „Dit wordt een referentiepunt voor velen. Het zal aantonen dat het ook anders kan“, aldus Henk Ruiter van de gemeente Ommen.

Roze
Mogelijk volgen dus meer boonden van de Vecht, die dan net zoals vroeger roze gaan kleuren door de Vechtkaljaner. De lap grond zal een keer per jaar worden gemaaid en de plantenresten zullen worden afgevoerd om

A Bewoner Annet Steen zet een hondros in de grond, terwijl Henk Ruiter het graafwerk doet.

de grond arm te houden. Dan bloeit het perceel in het volgend jaar weer uitbundig. De hondrosen staan rechtop. Een schepje bodemschimmels – ook qua natuur – wordt als voeding meegegeven voordat de boel wordt aangezamp. Zelfs het plantenbakje is biologisch afbreekbaar. Een paar meter verderop loopt een bewoner met een kruisaggen volaarde en grasen. Hij heeft de topkap verwijderd en nu wordt er op de plek gezaaid. Een gas voor de volgende inheemse plant wordt gezaaid terwijl de eerste regendruppels van de middag vallen.

RIJSTRESTAURANT

Plek in Amu

Restaurant Amused Food & Wine uit Harenberg is de 100ste restaurant in de regio. Restaurant Amused Food & Wine uit Harenberg is de 100ste restaurant in de regio. Restaurant Amused Food & Wine uit Harenberg is de 100ste restaurant in de regio.

Ingrid Nijdam

Harrijn Miel Bokk (jaar) Amu stroomt sinds 45 de weg van hoogten. Ze wil bewaarden bij het eten en niet nu de koold worden en op de water plek. „Dit is wel een gunne met taal de-egenaar van Wine. Chari de berg, in twee reet in de Laki is al fierentel of het er rit ge. Nu hebben we hie van hondrans van No

ZWOLLE

Ou

Quat-lege café Brg de rechring in gings

Minia verga koon voor mat dat ges ver

Fuifkruid. Een van de ingezaaide soorten is Duifkruid (Scabiosa columbaria). De journalist had het blijkbaar niet goed verstaan en noemde het in dit artikel in de Stentor : Fuifkruid. Prachtige naam. Die houden we erin.

Landgoed Junne langs de Vecht

Een eind stroomopwaarts bij landgoed Junne hebben we op 2 december een soortgelijke actie uitgevoerd.

Dit in overleg met ASR. De huidige eigenaar van het landgoed. Een aantal vrijwilligers heeft in september wat zaad op diverse plekken in het Vechtdal verzameld. Dit hebben we, aangevuld met zaad van de Cruydt-hoek, gezaaid op diverse plagplekken langs de Vecht.

De soortenlijst:

steenanker

Grasklokje

geel walstro

blauwe knoop

grote tijm

kleine tijm

muurpeper

voorjaarsganzerik

kattendoorn

Hondsviooltje

Al met al weer een prachtig jaar.
Zin om af en toe mee te werken?

Geef je op bij Wimke.

wimkevanaalderen@gmail.com